

KESKKONNAAMET

KOV
KESKKONNASPETSIALISTIDE
KOOLITUS

Jäätmehoolduseeskirja KKK

Keskkonnaamet

Annika Pertman

10.10.2018

Räpina

Korduma kippuvad küsimused

Jäätmehoolduseeskiri ja korraldatud jäätmeveo kord – kas neid tohib ühe määrusega kehtestada?

- Jäätmehoolduseeskiri jäätmehoolduse korraldamiseks kohaliku omavalitsuse üksuses kehtestatakse volikogu määrusega (JäätS § 71 lg 1).
- Jäätmeliigid, millele kohaldatakse korraldatud jäätmevedu, veopiirkonnad, vedamise sagedus ja aeg ning jäätmeveo teenustasu suuruse määramise kord kehtestatakse valla- või linnavolikogu määrusega (JäätS § 66 lg 4).
- **Võib kehtestada ühe määrusega, see peab siis kajastama nii jäätmehoolduseeskirjas nõutud informatsiooni (JäätS § 71 lg 1) kui ka korraldatud jäätmeveoga seonduvat (JäätS § 66 lg 4).**

KKK

Kas ja milliseid jäätmeliike tohib koos koguda?

- **Erandjuhul võib eri jäätmeliike koos koguda vaid siis kui see võimaldab saavutada samaväärse kvaliteediga materjali ringlussevõtu võrreldes liigiti kogutud jäätmete kvaliteediga.**
- *Biojätmete ja muude määrivate ja vedelate jätmete kogumine koos teiste taaskasutatavate jäätmetega (nt paber või klaas- ja paberpakend) on välistatud. Teisalt, kui on kasutusel tehnoloogia, mis võimaldab eri jäätmeliigid üksteisest eraldada ning tulemusena saadakse kõrge kvaliteediga materjal, võib eri jäätmeliike (nt metalli ja plasti) koguda koos.*
- *Esmajoones tuleb kasutada kõiki võimalusi olmejätmete sortimiseks nende tekkemomendil või vahetult peale seda tekkekohas, et tagada väljasorditava jäätmematerjali kõrgem kvaliteet, suurendada selle taaskasutusvõimalusi ning vältida ülearust energia- ja tööjõukulu.*

KKK

Kuidas määratleda tühjendussagedusi piirkondades, kus keset suurt hajaasustuspiirkonda asub nn endine kolhoosiaegne keskus ühe-kahe kortermajaga, mis on määratletud tiheasustusena?

- ... olmejätmete regulaarne äravedu tiheasustusosalalt vähemalt üks kord nelja nädala jooksul ja hajaasustusosalalt vähemalt üks kord 12 nädala jooksul (JäätS § 71 lg 2 p 2).
- **Tiheasustusosalad määratletakse omavalitsuse üldplaneeringus.**
Taolise näite puhul kuna ala on määratletud tiheasustusalaks, kehtib seal minimaalne tühjendussagedus vähemalt 1x nelja nädala jooksul.

KKK

Mida käsitleda kompostimise tagamise mõiste all?

- Jäätmehoolduseeskiri sätestab biojätmete kompostimise nõuded kompostimise tagamiseks käesoleva paragrahvi lõike 2 punkti 2 kohaselt (JäätS § 72 lg 2 p 2¹).
- Tiheasustusosalalt, kus biojätmete kompostimine on jäätmetekke kohas tagatud, võib olmejäätmeid regulaarselt ära vedada üks kord 12 nädala jooksul (JäätS § 72 lg 2 p 2).
- **Kompostimine on tagatud siis kui on järgitud KOV-i jäätmehoolduseeskirjas määratud nõudeid.** Seega kui jäätmeid kompostitakse tekkekohas vastavalt KOV-i jäätmehoolduseeskirjas sätestatud nõuetele, võib tiheasustusosalal olmejäätmete äraveosagedust vähendada (üks kord 12 nädala jooksul).

KKK

Millised on Euroopa Liidu tehnilised nõuded jäätmeveokitele?

- **Jäätmeveokite tehnilised nõuded on kirjeldatud prügikogumissõidukitele kehtestatud standardites.**
- Eesti Standardikeskuse koduleht: <https://www.evs.ee/>
- EVS-EN 1501-1:2011+A1:2015: Prügikogumissõidukid. Põhi- ja ohutusnõuded. Osa 1: Tagantlaadimisega prügikogumissõidukid;
- EVS-EN 1501-2:2005+A1:2010: Prügikogumissõidukid ja nendega ühendatud tõstemehhanismid. Põhi- ja ohutusnõuded. Osa 2: Külglaadimisega prügikogumissõidukid;
- EVS-EN 1501-3:2008: Prügikogumissõidukid ja nendega ühendatud tõstemehhanismid. Põhi- ja ohutusnõuded. Osa 3: Eestlaadimisega prügikogumissõidukid;
- EVS-EN 1501-4:2007: Prügikogumissõidukid ja nendega ühendatud tõstemehhanismid. Põhi- ja ohutusnõuded. Osa 4: Prügikogumissõidukite müra mõõtmise protokoll;
- EVS-EN 1501-5:2011: Prügikogumissõidukid. Põhi- ja ohutusnõuded. Osa 5: Prügikogumissõidukite tõstemehhanismid

KKK

Millistele tehnilistele nõuetele peavad vastama jäätmemahutid?

- **Jäätmemahutite tehnilised nõuded on kirjeldatud jäätmemahutitele kehtestatud standardites.**
- *EVS-EN 840-1:2012: Mobile waste and recycling containers - Part 1: Containers with 2 wheels with a capacity up to 400 l for comb lifting devices - Dimensions and design;*
- *EVS-EN 840-2:2012: Mobile waste and recycling containers - Part 2: Containers with 4 wheels with a capacity up to 1 300 l with flat lid(s), for trunnion and/or comb lifting devices - Dimensions and design;*
- *EVS-EN 840-3:2012: Mobile waste and recycling containers - Part 3: Containers with 4 wheels with a capacity up to 1 300 l with dome lid(s), for trunnion and/or comb lifting devices - Dimensions and design;*
- ...

KKK

Millistele nõuetele peab vastama jäätmemahuti juurdepääsutee?

- **Tee mahuti juurde peab olema:**
 - kõva kattega;
 - piisava kandevõimega;
 - tasane;
 - talvisel ajal lumest ja jääst puhastatud;
 - vaba muudest transporti takistavatest esemetest;
 - juurdepääsutee soovituslik minimaalne laius peab olema vähemalt 3,5 m;
 - tee kohal peab olema piisavalt vaba ruumi kõrguses (soovituslikult vähemalt 4,5 m);
 - tee kalle ei tohi olla liiga järsk (soovituslikult mitte üle 5%).

KKK

Kas KOV peab korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmete kogumiskoha või –kohtade valimiseks läbi viima riigihanke või võib selle ise määrata otsustuskorras?

- Riigikohtu otsus, kohtuasi nr 3-3-1-68-14:
 - **käitluskoha eelnev väljavalimine peab toimuma konkursi (konkurentsiseaduse § 14 lg 2) või riigihanke korras.** Jäätmekäitluskoha kindlaksmääramine ilma eelneva hanke või avaliku konkursita rikub riigihangete seaduse §-s 3 sätestatud olemasoleva konkurentsi efektiivse ärakasutamise põhimõtet, konkurentsi kahjustava huvide konflikti vältimise põhimõtet ning keskkonnasäästlike lahenduste eelistamise põhimõtet.
- Kohtuotsuses viidatud paragrahv on konkurentsiseaduses kehtetuks muudetud. Konkurentsiseaduse muutmise seletuskiri:
 - Kontsessioonil põhinevad suhted ja **sellega seonduv menetlus ei ole olemuslikult selline valdkond, mida konkurentsiseadus peaks reguleerima**, vaid tegemist on riigihankeõiguse valdkonda kuuluva küsimusega, mis **peaks seetõttu olema reguleeritud riigihangete seadusega.**

KKK

Kas jäätmehoolduseeskirjas peavad jäätmete kogumiskohad olema määratletud nime ja aadressiga?

- Jäätmehoolduseeskirjas tuleb sätestada jäätmete kogumiskoht või –kohad, kuhu tuleb korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmed toimetada (JäätS § 71 lg 2 p 8).
- **Kui KOV on hanke korras välja valinud konkreetse jäätmete kogumiskoha, siis tuleb see koht jäätmehoolduseeskirjas ka nimeliselt välja tuua, kui kogumiskoha valimiseks hanget läbi viidud ei ole, siis välja tuua, et korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmed tuleb toimetada vastavat luba omavatesse käitluskohtadesse.**

KKK

Mille alusel saab KOV jäätmevaldajaid vabastada korraldatud jäätmeveoga liitumisest?

- **Kohaliku omavalitsuse üksus võib jäätmevaldaja erandkorras teatud tähtajaks korraldatud jäätmeveoga liitumisest vabastada jäätmevaldaja taotluse alusel vaid juhul kui kohaliku omavalitsuse üksus on veendunud, et kinnistul ei elata või kinnistut ei kasutata (JäätS § 69 lg 4).**
- *Kohaliku omavalitsuse üksus peab eelnevalt kohapeal kontrollima, et jäätmevaldaja korraldatud jäätmeveoga liitumisest vabastamise asjaolud on tõesed ja vabastamist võimaldavad (JäätS § 69 lg 4²).*
- ***NB! Vabastada saab ainult jäätmevaldaja taotluse alusel!***

KKK

Kuidas arvutatakse korraldatud jäätmeveost vabastatute protsenti ja miks on oluline seda teada?

- **KOV-i poolt vabastatud jäätmevaldajate arv jagatakse kõikide jäätmevaldajate registrisse kantud jäätmevaldajate arvuga. Korraldatud jäätmeveost vabastatute hulka ei arvestata hooajaliselt vabastatud jäätmevaldajaid (nt suvilaid, mis on korraldatud jäätmeveost vabastatud oktoobrist-märtsini vms).**
- *Kui KOV-il on kohustus rakendada korraldatud jäätmevedu (KOJV), kuid seda ei ole tehtud, tuleb tavajäätmete ning nendest põhjustatud saastuse likvideerimise kulud kanda KOV-il;*
- *Samuti tuleb KOV-il kanda tavajäätmetest põhjustatud saastuse likvideerimise kulud siis, kui KOJV on rakendunud, kuid jäätmevaldajate registri andmetel on üle 2 protsendi jäätmevaldajatest väljaspool olmejäätmete kogumissüsteemi (JäätS § 128 lg 6).*

KKK

Kuidas hinnata, milliseid kogumisviise erinevate jäätmeliikide puhul oleks otstarbekas kasutada?

- **Vastavalt KOV-i jäätmekavas esitatud jäätmete tekkekogustele, saab hinnata, kas KOV-i haldusterritooriumil tekib vastavaid jäätmeid sellises koguses, mida oleks otstarbekas koguda tekkekohas või tuleks nende jäätmete kogumiseks kasutada muid kogumisviise.**
- *Kui tekkivate jäätmete kogused on piisavalt suured ja neid tekib tihti (nt tekib igal nädalal või igas kuus jäätmemahutile vastavas koguses), siis oleks soovitatav rakendada tekkekohas kogumist.*
- *Kui jäätmeid tekib aga väiksemas koguses ning pigem harva (nt kord aastas jäätmemahutile vastavas koguses), oleks mõistlikum rakendada nende jäätmete kogumiseks muid kogumisviise nagu näiteks kogumispunktid, jäätmejaamad, kogumisringid.*

KKK

Milliste jäätmete kogumist tuleb korraldada jäätmete üleandjatele tasuta ja millist võib koguda tasu eest?

- **Tasuta peab saama üle anda tootjavastutusega seotud jäätmeid:**
 - Pakendid;
 - Probleemtooted:
 - Patareid ja akud;
 - Mootorsõidukid ja nende osad;
 - Elektri- ja elektroonikaseadmed ja nende osad;
 - Rehvid;
 - Põllumajandusplast.

KKK

Töötlejatele on põhiprobleemiks segaolmejäätmete suur veesisaldus. Milliste meetmete abil saaks KOV seda probleemi vähendada?

- Probleemi saab vähendada ainult tekkekohal kuiva ja märja jäätmevoo eraldamise kaudu.
- **Seega tuleks KOV-i poolt kehtestada nõue köögi- ja sööklajäätmeid koguda eraldi igal tekkekohal kas konteineriga või kohapeal kompostides.**
- *Kui kinnistul puudub tekkekohal kompostimise võimalus, siis ei ole jäätmemahuti omamise kohustusest vabastamine lubatav, kuna see toob tõenäoliselt kaasa köögi- ja sööklajäätmete viskamise segaolmejäätmete hulka.*
- *Eraldi konteineri omamise vabastamise asemel on soovituslik sellistes olukordades, kus köögi- ja sööklajäätmete tekkekogus on väike, kasutada näiteks ühismahutit.*

KKK

Kelle kohustuseks on jäätmete taaskasutamise sihtarvude täitmine?

- **Olmejäätmete tekkekohas sortimise ja liigiti kogumise korraldamine kohaliku omavalitsuse üksuse territooriumil peab tagama 2020. a 1. jaanuariks jäätmeseaduse § 136³ lõikes 1 nimetatud jäätmete taaskasutamise sihtarvude täitmise (sortimismäärus § 4 lg 4).**

KKK

Kuidas saab KOV tagada taaskasutamise sihtarvude täitmist omamata ise vastavaid töötusrajatise ega võimet väljaspool korraldatud jäätmevedu olevaid jäätmevooge suunata?

- **Iga KOV saab anda omapoolse panuse eesmärgi saavutamiseks korraldades liigiti kogutud jäätmete äraandmise jäätmetekitajatele võimalikult mugavaks.**
- **Samuti saab KOV jäätmete taaskasutamise sihtarvude täitmisesse panustada jäätmehooldusmeetmete väljatöötamisel ning hangete läbiviimisel jäätmehierarhia põhimõtetest juhindudes.**

KKK

Kas on mõistlik korraldatud olmejäätmeveoga hõlmata ka avalikest pakendikogumise kohtadest ära veetavad segaolmejäätmed? Kas sel juhul peaksid ka pakendikogumise konteinerid vastama kogumisvahendite üldistele tehnilistele nõuetele?

- **Kui KOV soovib, saab korraldatud jäätmeveo hankesse lisada ka avalikest pakendikogumispunktidest segaolmejäätmete äraveo.**
- **Kogumismahutite tüüp, materjal ja suurus kehtestatakse KOV-i jäätmehoolduseeskirjaga (JäätS § 71 lg 2 p 1).**
- *Seega pakendikonteinerid peavad vastama kogumismahutitele üldistele tehnilistele nõuetele ka siis kui pakendikogumispunktidest segaolmejäätmete äravedu ei ole korraldatud jäätmeveoga hõlmatud.*

KKK

Kas KOV saab taaskasutusorganisatsioonilt nõuda seaduses ette nähtud miinimumtihedusest tihedamat pakendikogumiskohtade võrgustikku?

- **KOV võib kokkuleppel taaskasutusorganisatsiooniga kehtestada taaskasutusorganisatsiooniga sõlmitavas lepingus rangemaid tingimusi pakendijäätmete kogumisele, kui näeb ette pakendiseadus (PakS), sest PakS §-s 17¹ on toodud avalike kogumiskohtade osas vaid miinimumnõuded.**
- *NB! Iga taaskasutusorganisatsioon peab tagama tagatisrahata pakendijäätmete kogumiseks vähemalt minimaalse kogumiskohtade tiheduse.*

KKK

Kas pakendijäätmete kogumine pakendikoti ja individuaalkonteineri teenuse kaudu peab elanikule olema tasuta?

- **Juhul kui taaskasutusorganisatsioonil on täidetud PakS-st tulenev avalike kogumispunktide minimaalse tiheduse nõue ning piirkonnas pakutakse täiendavalt pakendikoti ja individuaalkonteineri teenust, võib taaskasutusorganisatsioon tasu nõuda ka pakendijäätmete äraveo eest, kuid mitte pakendijäätmete käitlemise eest.**
- *Lisaks võib taaskasutusorganisatsioon jäätmevaldajalt küsida tasu pakendikoti omandamise ja individuaalkonteineri kasutamise eest.*

KKK

Kas KOV-I on õigus kehtestada nõudeid pakendite kogumismahutite täiteavade minimaalsele suurusele?

- **Kogumismahutite täiteavade minimaalsed mõõdud tuleb kokku leppida taaskasutusorganisatsiooniga.**

KESKKONNAAMET

Aitäh!